

Jana Plachá **Frustrační tolerance u adolescentů se závislostní problematikou.**

Katedra psychologie FFUK Praha 2017

Předložená práce odpovídá z formálního hlediska všem základním požadavkům; je přiměřeně rozsáhlá, logicky členěná a doložená přiměřeným množstvím odborných zdrojů, včetně internetových.

Ve formulování svých otázek vychází autorka z vlastní praxe práce s mladistvými závislými, i z odborných studií, kde se diskutuje, jakým způsobem tyto osoby zvládají frustraci různých životních situací (s předpokladem, že ta je jako osobnostní proměnná pozměněná). Pro ověření hypotéz autorka zvolila klasickou a u nás Davidem Čápem nově psychometricky zakotvenou metodu PFT.

Oceňuji, že se autorka vyhnula metodologické pasti, která by mohla mít podobu, kdy by splynuly premorbidní rysy osobnosti a podoba formativních životních situací s vlivy vlastní závislosti, která modifikuje osobnostní i interpersonální terén. V úvodu i v závěru to autorka opakovaně konstatuje, aby jí to nebylo přehlédnutím vytýkáno. I když by to jistě bylo mimořádně zajímavé a důležité. To by ovšem vyžadovalo vystavět rozsáhlý design. Zaměřuje se tedy na osoby aktuálně drogově závislé, které jsou vedeni v různých zařízeních a ptá se na jejich současné vypořádávání se se stresem a frustrací. Na základě znalosti odborné literatury sestavila autorka několik pracovních hypotéz o směru reagování, jak to zachycuje metoda PFT.

Autorka sestavila vzorek několika desítek osob a naměřené hodnoty porovnává s normativním vzorkem, jak s ním pracoval David Čáp. Po statistickém zhodnocení se většina pracovních hypotéz neukázala jako přijatelná. Jako výrazná tendence (a zde vybírám z výsledků pouze jednu, ale velmi zajímavou část) vystoupilo oddělení buď intrapunitivních, nebo extrapunitivních reakcí a impunitivní reakce prakticky chyběly. To samo o sobě vyvolává mnohé otázky, co by to mohlo psychologicky znamenat, jaké konkrétní postoje by zmíněná impunitivita u daného vzorku osob mohla zakládat, jestli by bylo možné je budovat apod.

Zde, myslím, měla autorka široké pole pro vlastní vize, které by celou práci postavily do ještě výraznějšího a zajímavějšího světla. Diskuse se dotýká důležitým momentů (jako je počet osob apod.), přibírá do ní ještě další názory autorit (to chválím), nicméně by právě diskuse mohla být ještě zajímavější s přihlédnutím k výše uvedenému. Čtenář by si nakonec zasloužit pomoci s otázkou, co si o tom všem myslet v podobě několika jednoduchých závěrečných myšlenek a vizí. Jak by je formulovala nyní? A nakonec se také ptám, o kterých dalších metodách by se dalo uvažovat. Co například měření kauzální atribuce podle Rottera?

Ještě se ptám, jakou citační normu autorka zvolila? Proč nevolila systém APA, který (a především mezi psychology) bývá preferován a doporučován? Uvádění zkratk křestních jmen někdy vede k podivnostem typu „R. Lazarusova definice...“. Jinde se od toho upouští: „Podobně Freud i Lorenz...“. A ještě: nedalo by se množství sekundárních citací řešit jinak?

**Předložená práce vyhovuje požadavkům na ni kladené a já ji doporučuji k obhajobě.
Navrhuji hodnocení: velmi dobře.**